

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. V. Quomodo non satisfaciat tertius dicendi modus cap. I. propositus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

ad invitandam voluntatem. In eo autem instanti, in quo supponimus, illi proponi eam credibilitatem vt mere probabilem, non est sub libertate eius, quod sibi proponatur vt evidens. Peccat quidem peccato infidelitatis, si nō conatur ad habendam certitudinem in re tanti momenti: & si conatur ad illam, excusatur a peccato infidelitatis, non quia ducitur opinione probabili, quæ quidem includit ignorantiam vincibilem, sed quia non præstat diligentiam, ad quam tenetur pro assequenda certitudine; vt constat ex dictis.

38. Ad argumentum Filguerae initio huius capituli propositum respondeo distinguendo maiorem: mysteria Fidei ita sunt evidenter credibilia, vt intellectus prudentis nequeat dubitare, aut formidare de illis, [Si intellectui proponantur vt euidencia,] concedo; [Si proponantur vt mere probabilia,] nego. Cum ergo infideli non proponantur vt euidencia, sed vt mere probabilia, vt casus ipse supponit, non potest esse culpabilis ex eo capite euidens credibilitatis non adquisita. Ad probationem consequentia eodem modo distinguendum est antecedens: euidencia credibilitatis se ipsa reddit partem oppositam certo falsam, [Si vt talis pronatur intellectui,] concedo; [Si credibilitas proponatur vt mere probabilis,] nego. Quod satis constat ex dictis.

CAPVT V.

Quomodo non satisfaciat tertius dicendi modus cap. I. propositus?

SUMMARIUM.

An ex maiore probabilitate veritatis Catholica teneatur infidelis deserere suam sectam? n. 39.

Præceptum Fidei negativum obligat ad non formidandum. Et quid inde contra eum dicendi modum? n. 40.

Quando proponitur infideli veritas Catholica vt probabilis, opposita etiam proponitur vt talis. n. 41.

Propositio probabilis affert formidinem actualem. n. 42.

In ea hypotesi habet infidelis formidinem de utraque parte. n. 43.

Infidelis non tenetur deserere suam sectam per credulitatem mere probabilem de falsitate illius. n. 45.

Dum habet meram probabilitatem de veritate fidei, non potest deserere suam sectam per credulitatem certam de illius falsitate. n. 46.

Confirmatio eiusdem argumenti.

Hozes.

39. **T**ertius modus dicendi relatus cap. I. quem defendit Hozes, est, infidelē, cui proponitur nostra Fides Catholica, vt probabilior quam sua secta, non teneri, nec posse elicere actum positivum Fidei; quia opinio probabilis, aut probabilior, cum affert formidinem de objecto, non potest componi cum actu positivo Fidei; hic enim actus omnino excludit formidinem: teneri tamen infidelem, statim ac fides Catholica sibi proponitur vt probabilior, deserere infidelitatem suam, & implere præceptum negativum, quod consistit in eo, quod quis non præstet assensum contrariū mysterijs Fidei.

40. Sed hæc duo asserta non bene coherere, & consequenter non esse conformia huic damnationi, sic ostendo primo. Nam præceptum negativum ortum ex virtute Fidei non solum obligat ad non contrahendum assensum contrarium mysterijs Fidei, sed etiam ad non habendum dubitationem, neque formidinem: sed dum infidelis habet opinionem probabilem, aut probabiliorē de mysterijs Fidei, non potest teneri ad non formi-

dandum de mysterijs Fidei : ergo dum habet opinionem probabilem , aut probabiliorem de mysterijs Fidei, non tenetur ad implendum præceptum negativum ortum ex virtute Fidei. Consequentia est inevitabilis , & Maior apud omnes Theologos certissima. Nec minus certa est Minor. Nam dum infideli proponitur veritas Fidei vt mere probabilis, non potest non habere, formidinem; quæ opinioni mere probabili annexa est: si autem necesse est, pro illo nunc habere formidinem, quomodo potest obligari ad non habendam illam; cum obligari non possit ad impossibile?

41. Ante secundam demonstrationem præmitto primo, quod quoties vna propositio est probabilis, eius contradictoria non potest esse certo falsa, sed necessario debet esse probabilis, saltem negative: vt late ostendi in 1. part. Cris. Theolog. disp. 4. num. 6. Dicitur autem probabilis negative, quæ non est certa, nec certo falsa, quavis careat fundamento gravi. Hinc fit, quod si mysteria Fidei proponuntur infideli vt mere probabilia, aut probabiliora, enunciatio contradictoria veritati eorum mysteriorum debet etiam proponi probabiliter, saltem negative. Et vt in plurimum contingit, quod quando infideli proponitur veritas Fidei vt probabilis, sua etiam secta illi proponitur vt probabilis positive; si enim non proponeretur sua secta vt probabilis, nullam haberet difficultatem in eo, quod sibi proponeretur vt certa veritas Fidei.

42. Præmitto secundo, omnem propositionem probabilem, sive cognitionem de obiecto probabiliter proposito (quæ non est simul coniuncta cum cognitione certa, aut evidenti de eodem obiecto) semper affert formidinem actualem. Nam si illam non haberet, id esset assentiri firmiter obiecto & obiectum tanquam certum propo-

ni intellectui.

43. Ex his colligitur, quod infidelis, cui proponitur veritas Fidei vt probabilis, vel vt probabilior; sua etiam secta proponitur vt probabilis, licet etiam vt minus probabilis. Quod si habet probabilitatem apparentem de veritate suæ sectæ, habet etiam probabilitatem de falsitate eiusdem sectæ. Ex quo tandem fit, quod illi proponitur vt probabilis tam falsitas, quam veritas suæ sectæ, & quod habet formidinem de vtraque.

44. Hinc efformatur secundum argumentum. Nam quando infideli proponitur vt probabilior veritas Catholica, & vt minus probabilis sua secta, vel tenetur deserere suam sectam per credulitatem probabilem de falsitate illius; vel per credulitatem firmam & certam de tali falsitate. Quidquid dicatur, repugnat: ergo pro tunc, id est, dum persistit in eo cognitio mere probabilis, non tenetur deserere suam sectam, sed conari ad maiorem investigationem, modo explicato.

45. Minor probatur. Nam si dicatur primum, nempe quod infidelis tenetur deserere sectam suam per credulitatem mere probabilem de falsitate illius; id non est deserere illam, quia adhuc formidat dicens: [mea secta falsa est, sed potest contingere, quod non sit falsa.] Dum ergo non relinquit illam firmiter, dici non potest, quod absolute illam deserit, aut quod tenetur quidem maiorem diligentiam adhibere ad investigandam veritatem. Quod si confusus ea probabilitate apparente circa veritatem suæ sectæ, nolit adhibere maiorem diligentiam, sed sic persistere, peccabit gravissime, nec per illam probabilitatem excusabitur à peccato infidelitatis, vt iam dixi.

46. Si vero dicatur secundum, quod tenetur deserere sectam suam per credulitatem certam de falsitate suæ sectæ: id clarius constat, esse fal-

sum pro eo tunc, in quo perstat mera probabilitas maior de veritate nostræ Fidei: quia pro tunc habet probabilitatem suæ sectæ, & formidinem de veritate eius: formido autem actualis de veritate suæ sectæ, aut de falsitate illius excludit certitudinem de eodem obiecto, vt evidens est.

47. Confirmatur. Nam si infidelis in ea hypothese tenetur deserere, suam sectam; id debet esse, credendo, illam esse falsam: ergo vel debet credere vt certum, eam esse falsam; vel id debet credere solum probabiliter? Si dicas, debere id credere tamquam certum, contra est: nam in ea hypothese nulla cognitio ponitur in eo infideli, nisi probabilis: atqui per cognitionem dumtaxat probabilem non potest fieri certus de falsitate suæ sectæ: ergo in ea hypothese non tenetur pro tunc credere vt certum, eam sectam esse falsam: Si vero dicas, quod tenetur credere dumtaxat probabiliter, suam sectam esse falsam; id non est deserere suam sectam: non enim deserit illam, dum iudicat, illam esse probabilem.

DISERTATIO VI.

Quo tempore obliget præceptum dilectionis Dei?

CAPVT I.

Referuntur tres propositiones damnatae, & notantur aliqua.

NON EGET SVMMARIO.

1. **Q**uinta propositio ex damnatis, hæc est. *An peccet mortaliter, qui actum dilectionis Dei semel tantum in vita eliceret, condemnare non audemus.* Sexta est.

Probabile est, ne singulis quidem rigoroze quinquennijs per se obligare præceptum charitatis erga Deum. Septima est. *Tum solum obligat, quando tenemur iustificari, & non habemus aliam viam, qua iustificari possimus.*

2. Damnat ergo Pontifex propositionem, quæ docet, solum esse obligationem gravem eliciendi actum dilectionis Dei semel tantum in vita, & quæ docet, eam non esse condemnandam, scilicet de improbabilitate, aut alia censura Theologica. Item eam, quæ docet tamquam probabile, ne singulis, quidem quinquennijs esse obligationem præcepti per se, eliciendi actum dilectionis Dei. Et dicit, *per se*, nam propter aliud præceptum implendum, non negat ea propositio, posse advenire obligationem dilectionis Dei, puta cum quis Minister Ecclesiæ vult conficere Sacramentum. Item damnat eam propositionem, quæ docet, nullam esse obligationem eliciendi actum dilectionis Dei, nisi quando quis tenetur procurare iustificationem, & non est aliud medium iustificationis, quo possimus gratiam iustificationis consequi.

3. Emmanuel de Filguera septimam propositionem attribuit P. Ioã. Azor. *Filgu. Azor.* In quo quidem præfata propositio, vt iacet, reperitur; advertendum tamen est, quod ibidem subiungit hæc verba: *Eiusmodi præceptum esse constitutum eo modo, quo diximus esse datum, & impositum divinitus Fidei præceptum, & Spei.* De præcepto autem Fidei hæc verba scripserat lib. 8. cap. 7. q. 6. *Sed queres, an fidelis, qui est gratia, & charitate Dei præditus, ita præcepto fidei teneatur, vt debeat certo aliquo tempore Fidei actum elicere?* Respondeo, *actum Fidei esse nobis imperatum à Deo tamquam remedium necessarium ad iustificationem impij, tum fidelis, tum infidelis. Et proinde mandatum*